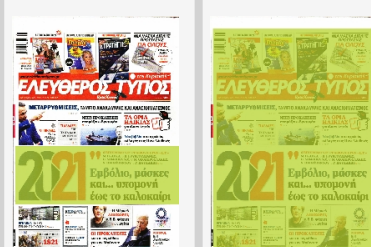

Εμβόλιο, μάσκες και... υπομονή έως το καλοκαίρι

Media: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 1,3-8 **Published at:** 03-01-2021
Author: **Surface:** 6186.26 cm² **Circulation:** 12000
Subjects:

2021

6 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΓΡΑΦΟΥΝ ΣΤΟΝ «Ε.Τ.»
Μ. ΓΚΑΓΚΑ ⊕ **Κ. ΓΟΥΡΓΟΥΛΙΑΝΗΣ,**
Θ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ ⊕ **Μ. ΘΕΟΔΩΡΟΥΛΑΚΗΣ,**
Ν. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ⊕ **Γ. ΠΑΥΛΑΚΗΣ** ▣ 3-8

Εμβόλιο, μάσκες και... υπομονή έως το καλοκαίρι

Στο τέλος θα νικήσει

η «Ελευθερία»

Σε 10 μέρες ανοίγει η πλατφόρμα όπου θα κλείνονται τα ραντεβού των πολιτών για τον εμβολιασμό

ΜΑΡΙΑ - ΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ
mgeorganta@e-typos.com

Δέκα ημέρες απομένουν, εκτός απροόπτου, προκειμένου να ανοίξει η πλατφόρμα όπου θα κλείνονται τα ραντεβού των πολιτών για τον εμβολιασμό τους. Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός «Ελευθερία» στη χώρα μας βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη και μέχρι σήμερα έχουν εμβολιαστεί περισσότερα από 3.000 άτομα. Από αύριο, ξεκινά ο μαζικός εμβολιασμός των υγειονομικών σε δεκάδες νοσοκομεία, στις Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων και σε Δομές Πρόνοιας και στις 20 Ιανουαρίου αναμένεται να ξεκινήσουν να εμβολιάζονται οι ηλικιωμένοι, εκτός οίκων ευγηρίας. Λίγο πριν από τις 20 Ιανουαρίου θα διευρυνθεί και η ενημερωτική εκστρατεία για τα εμβόλια.

Προγραμματισμός

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό, μέχρι το τέλος Ιανουαρίου αναμένεται να έχουν εμβολιαστεί 85.000 ηλικιωμένοι πολίτες, με την αρχή της δεύτερης φάσης να γίνεται με όσους είναι άνω των 85 ετών. Κατά τη δεύτερη φάση, αυτή των μαζικών εμβολιασμών, προτεραιότητα έχουν όλοι οι πολίτες άνω των 70 ετών, καθώς και όσοι ασθενείς πάσχουν από νοσήματα που συνιστούν πολύ υψηλό κίνδυνο για νόσηση με Covid-19 ανεξαρτήτως ηλικίας. Πρόκειται για καρδιοπαθείς, άτομα που χρειάζονται μεταμόσχευση και αιμοκαθαιρόμενους. Το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των μαζικών εμβολιασμών δεν μπορεί να υπολογιστεί από τώρα,

καθώς είναι εξαρτώμενο από τις παραδόσεις των εμβολίων από τις παραγωγούς εταιρίες. Ο στόχος, βέβαια, της κυβέρνησης είναι μέχρι το τέλος Ιουνίου να έχει εμβολιαστεί κατά της Covid-19 ένα σημαντικό ποσοστό του ελληνικού πληθυσμού.

Από αυτήν την εβδομάδα, η «Ελευθερία» θα φτάσει σταδιακά σε όλο το Εθνικό Σύστημα Υγείας, όπως και στους οίκους ευγηρίας. Ειδικότερα, σύμφωνα με όσα ανακοίνωσε ο υπουργός Υγείας, **Βασίλης Κικίλιας**, την περασμένη Τετάρτη, αύριο θα ξεκινήσουν εμβολιασμοί σε 40 δημόσια νοσοκομεία, σε τρεις ημέρες, στις 7 Ιανουαρίου σε ακόμη 40 και την ερχόμενη Δευτέρα σε επιπλέον 36 νοσηλευτικά ιδρύματα. Παράλληλα με τους υγειονομικούς των δημοσίων νοσοκομείων, η πρώτη δόση του εμβολίου θα ξεκινήσει να χορηγείται και σε γιατρούς και λοιπό προσωπικό του ιδιωτικού τομέα. Ο στόχος είναι έως τις 20 Ιανουαρίου να έχει ολοκληρωθεί η πρώτη δόση για όσους συμπεριλαμβάνονται στην πρώτη φάση του Σχεδίου «Ελευθερία», δηλαδή τους υγειονομικούς, τους διαμένοντες και το προσωπικό οίκων ευγηρίας, τους διαμένοντες ασθενείς και προσωπικό Δομών Φροντίδας Χρονίως Πασχόντων και Κέντρων Αποκατάστασης.

Με τρεις τρόπους

Οι διαθέσιμοι προς το παρόν τρόποι για να κλείσει το ραντεβού του ένας πολίτης είναι τρεις: Οι δύο ψηφιακοί είναι είτε ενεργοποιώντας την άυλη συνταγογράφηση, έτσι ώστε να τον βρει το κράτος χωρίς να χρειαστεί ο ίδιος να κάνει κάτι, εκτός από το να επιβεβαιώσει ή να αρνηθεί το ραντεβού που θα του αποσταλεί με sms, είτε μέσω της ιστοσελίδας emvollio.gov.gr. Στον ιστότοπο αυτό, που είναι ήδη ενεργός και παρέχει χρήσιμη πληροφόρηση για τα εμβόλια και τους εμβολιασμούς, θα μπορεί ο καθένας

περίπου από τις 13 Ιανουαρίου και ηλεκτρολογώντας τον ΑΜΚΑ του να διαπιστώσει εάν είναι η «σειρά» του να εμβολιαστεί και να κλείσει το ραντεβού του.

Για όσους δεν έχουν καλή σχέση με την τεχνολογία, τα ραντεβού του εμβολιασμού θα μπορούν να κλείνονται μέσα από τα φαρμακεία ή τα ΚΕΠ με τη βοήθεια των φαρμακοποιών ή των υπαλλήλων των ΚΕΠ αντίστοιχα.

Η εκστρατεία

Λίγο πριν ξεκινήσουν οι μαζικοί εμβολιασμοί του πληθυσμού αναμένονται και τα διαφημιστικά μηνύματα της ενημερωτικής εκστρατείας για την ασφάλεια των εμβολίων και τη σημασία του εμβολιασμού. Ηδη ενημερωτικά μηνύματα προωθούνται μέσα από τα social media του υπουργείου Υγείας, καθώς και μέσω εκπροσώπων της κοινωνίας με τους οποίους η κυβέρνηση και το υπουργείο Υγείας βρίσκονται σε διαρκή επαφή. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο εμβολιασμός του μητροπολίτη Ναυπάκτου, **Ιερόθεου**, την ημέρα έναρξης της «Ελευθερίας» στην Ελλάδα ήταν μια επιλογή υψηλού συμβολισμού.

Τα λογότυπα της Επιχείρησης Ελευθερίας και της Εθνικής Εκστρατείας Εμβολιασμών είναι έτοιμα - με αυτά ως φόντο έκανε την ενημέρωσή την περασμένη Τετάρτη ο υπουργός Υγείας στην αίθουσα ενημερώσεων του υπουργείου Υγείας. Λίγο πριν από τις 20 Ιανουαρίου θα προωθηθούν και τα διαφημιστικά μηνύματα στην τηλεόραση, στον Τύπο, στις ιστοσελίδες. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, η ομάδα που βρίσκεται πίσω από την ενημερωτική εκστρατεία είναι η αναπληρώτρια κυβερνητική εκπρόσωπος, **Αριστοτελία Πελώνη**, καθώς και ο **Ερικ Παρκς** από το Μέγαρο Μαξίμου, η **Μαρία Χούκλη** από το περιβάλλον του **Ακη Σκέρτσου** και ο **Θάνος Τριανταφύλλου** από το υπουργείο Υγείας ■

Άποψη

Πάνος Αμιράς
pamiras@e-typos.com

Ευτυχές το... δεύτερο εξάμηνο του 2021

Το 2020 είχε ξεκινήσει με τις καλύτερες προοπτικές, όλοι οι διεθνείς οργανισμοί εκτιμούσαν ότι η χώρα μας θα πετύχαινε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και ο δείκτης αισιοδοξίας των πολιτών και των επιχειρήσεων έσπαγε κάθε ρεκόρ.

ΑΛΛΩΣΤΕ, η Ελλάδα έβγαине όρθια ύστερα από μία δεκαετή μνημονιακή περίοδο και κανείς δεν πίστευε ότι από τον Φεβρουάριο και μετά κυριολεκτικώς θα «έπεφτε ο ουρανός στο κεφάλι μας». Τελικώς, το 2020 εξελίχθηκε σε έναν υγειονομικό, οικονομικό και κοινωνικό εφιάλτη λόγω της πανδημίας που σάρωσε όλο τον κόσμο.

ΕΚΤΙΜΟΥΜΕ ότι το 2021 θα διαγράψει την ακριβώς αντίστροφη πορεία από αυτή της χρονιάς που διαδέχθηκε πριν από λίγα 24ωρα. Δηλαδή, θα ξεκινήσει με δυσκολίες, όπως περιμένουν όλοι οι επιδημιολόγοι, οι οποίες θα κορυφωθούν τους επόμενους μήνες λόγω του χειμώνα και της έξαρσης του ιού, αλλά τα πράγματα διαρκώς θα βελτιώνονται από το τέλος της άνοιξης και ιδίως από το καλοκαίρι όταν αναμένεται ότι θα έχει εμβολιαστεί ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού.

ΜΕ ΑΛΛΑ ΛΟΓΙΑ, έχουμε μπροστά μας ένα δύσκολο εξάμηνο προτού περάσουμε σταδιακά στην αποσυμπίεση του ΕΣΥ και στην οριστική λήξη του εφιάλτη της πανδημίας με την επανεκκίνηση του τουρισμού και την εξομάλυνση στις κοινωνικές σχέσεις.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ σε αυτό το διάστημα των πρώτων μηνών της χρονιάς καλείται να ισορροπήσει σε συνθήκες κρίσης προσαθώντας να προστατεύσει τη δημόσια Υγεία χωρίς να υπάρξει κατάρρευση της πραγματικής οικονομίας και ταυτόχρονα δημοσιονομικός εκτροχιασμός.

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ έχει δείξει ότι μπορεί να τα καταφέρει σε σημαντικές προκλήσεις, όπως το έπραξε στο μεταναστευτικό, που πέρυσι τέτοια εποχή εθεωρείτο από τους πολίτες κορυφαίο πρόβλημα, το απέδειξε συνολικά στη διαχείριση της πανδημίας σε σύγκριση με τις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, καλείται να το επιβεβαιώσει τώρα, εν όψει του επικείμενου τρίτου κύματος.

ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ για να περάσουμε τον κάβο του πρώτου εξαμήνου είναι να τηρηθεί ευλαβικά το πρόγραμμα των εμβολιασμών και βέβαια η κρατική μηχανή να είναι έτοιμη να υποδεχθεί και να αξιοποιήσει τα κονδύλια του Ταμείου Ανάκαμψης.

ΟΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ του τουρισμού εκτιμούν ότι το 2021 θα είναι καλύτερο από το 2020, αν και δεν θα φτάσει στα επίπεδα του 2019, επομένως θα χρειαστεί επίμονη δουλειά από την πλευρά της κυβέρνησης για να προχωρήσουν οι μεταρρυθμίσεις και κυρίως να υπάρξει ένα όραμα για την Ελλάδα της επόμενης ημέρας από τη λήξη της πανδημίας.

ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ είναι υπαρκτές, όμως μπορούμε να τα καταφέρουμε, αυτή τη σημάδιακή χρονιά από τα 200 χρόνια της έναρξης της Επανάστασης, με συλλογική προσπάθεια και πίστη στις κοινωνικές και παραγωγικές δυνάμεις. Καλή χρονιά σε όλους με υγεία και πρόοδο! ■

ΟΙ ΔΙΑΣΩΛΗΝΩΣΕΙΣ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΙΣ 7 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

ΟΙ ΜΕΘ Ξεκλειδώνουν το lockdown!

ΜΑΡΙΑ - ΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑΝΤΑ
mgeorgianta@e-typos.com

Με δύσκολες αποφάσεις ήδη από τις πρώτες ημέρες μπαίνει η νέα χρονιά. Η εβδομάδα που αρχίζει από αύριο είναι ιδιαίτερα κρίσιμη, καθώς οι ειδικοί θα κληθούν να αποφασίσουν τις εισηγήσεις τους προς την κυβέρνηση για το lockdown που έχει ισχύ έως και τις 7 Ιανουαρίου. Όπως προκύπτει από τις πληροφορίες και από τα επιδημιολογικά δεδομένα μέχρι τώρα, τα σχολεία είναι η μοναδική δραστηριότητα που έχει ελπίδες να ανοίξει μέσα στον Ιανουάριο. Η εστίαση είναι ο κλάδος που... σπρώχνεται όλο και πιο πίσω, με ειδικούς και κυβέρνηση να επιδιώκουν το άνοιγμά της όταν θα προχωρήσουν κάπως οι μαζικοί εμβολιασμοί, ενώ όσον αφορά στο λιανεμπόριο, επίσης δεν αναμένεται άμεσο άνοιγμα αλλά πιθανόν μια νέα ενδιάμεση λύση με ραντεβού και με στόχο να «διορθωθούν» προβλήματα που δημιούργησε το click away σε συγκεκριμένες κατηγορίες καταστημάτων.

Το «αγκάθι» που κρατά τα μέλη της Επιτροπής Εμπειρογνομών του υπουργείου Υγείας να εμμένουν στη συνέχιση της καραντίνας είναι οι διασωληνωμένοι στις ΜΕΘ. Και αυτό γιατί εξακολουθούν

να βρίσκονται σε πολύ υψηλά επίπεδα. Μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες, τα πιο απαισιόδοξα σενάρια που υπήρχαν πριν «φουντώσει» το δεύτερο πανδημικό κύμα ήταν να φτάσει η Ελλάδα να νοσηλεύει περί τους 200 διασωληνωμένους σε ΜΕΘ κορονοϊού. Όμως, τα δεδομένα ξεπέρασαν κατά πολύ ακόμη και τις χειρότερες προβλέψεις, καθώς ο αριθμός των διασωληνωμένων έφτασε τους... 600 τον Νοέμβριο.

Ο συγκεκριμένος «σκληρός» δείκτης συνεχίζει να αντιστέκεται στη συνολική υποχώρηση της πανδημίας στη χώρα μας. Κατά τους ειδικούς, η σταθεροποίηση σε υψηλό νούμερο των ασθενών που νοσηλεύονται με μηχανική υποστήριξη της αναπνοής τους -443 μέχρι την περασμένη Τετάρτη - εξηγείται από τον πολύ μεγάλο αριθμό ενεργών κρουσμάτων στην κοινότητα, που σημαίνει, κατ'επέκταση, μια διαρκή ανάγκη για νοσηλείες και εισαγωγές στις ΜΕΘ.

«Αλυσίδα μετάδοσης»

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε η καθηγήτρια Παιδιατρικής, **Βάνα Παπαευαγγέλου**, την περασμένη Τρίτη στην απογευματινή ενημέρωση για την Covid-19, τα ενεργά κρούσματα σε όλη τη χώρα ανέρχονται σε περίπου 8.500. Η ίδια είχε εξηγήσει αναλυτικά γιατί τα πολλά ενεργά κρούσματα μπορούν να εκτινάξουν και πάλι γρήγορα την πανδημία.

«Ας πούμε ότι έχουμε σε μία περιοχή μας σημαντικό αριθμό ενεργών κρουσμάτων λόγω του

Οι ειδικοί τρέμουν τη χαλάρωση των πολιτών, που μπορεί να οδηγήσει σε νέα έκρηξη κρουσμάτων

δεύτερου πανδημικού κύματος, όπου όμως σήμερα, παραμονές των γιορτών (α.σ.: ήταν πριν από τα Χριστούγεννα), ο αριθμός των νέων κρουσμάτων είναι σημαντικά μειωμένος. Αν κάποιος κάτοικος χαλαρώσει, παραδείγματος χάριν δεν φοράει σωστά τη μάσκα του ή συγχρωτιστεί πολλές ώρες μέσα σε έναν κλειστό χώρο, έχει μεγάλη πιθανότητα να συναντήσει έναν ασυμπτωματικό φορέα. Και έτσι να ξεκινήσει και πάλι η νέα αλυσίδα μετάδοσης, περαιτέρω διασποράς στην κοινότητα και βέβαια τότε στην περιοχή αυτή η επιδημιολογική κατάσταση τον Ιανουάριο θα είναι δραματική. Μάλιστα, όσο πιο υψηλό είναι το επιδημιολογικό φορτίο της κάθε περιοχής τόσο γρηγορότερα θα συμβεί η αύξηση των νέων κρουσμάτων και με εξαιρετικό τρόπο, γεγονός που θα έχει καταστροφικές συνέπειες», είχε αναφέρει σε πρόσφατη ενημέρωσή.

Κανένας εφρυσασμός

Είναι πολύ εύκολο, επομένως, με μια μικρή χαλάρωση να παρουσιαστούν πολύ γρήγορα εκθετική αύξηση και ασφυκτική πίεση στο ΕΣΥ.

Δεν είναι τυχαίο ότι οι ειδικοί θέλουν να περιμένουν την αποτύπωση της συμπεριφοράς των πολιτών την εορταστική περίοδο -για την οποία απαιτούνται τουλάχιστον δύο εβδομάδες από τις ημέρες των εορτών- ώστε να έχουν πιο καλή εικόνα για να εισηγηθούν αποκλιμάκωση των μέτρων, όπως αναφέρει στον «Ε.Τ.» της Κυριακής ο αναπρωτής καθηγητής Επιδημιολογίας, Δημήτρης Παρασκευάς. «Ακόμη και ο αριθμός των νέων εισαγωγών στα νοσοκομεία να μην έχει πέσει, αλλά εξακολουθεί να είναι υπολογιστικός», λέει.

Εξηγώντας γιατί η επιδημιολογική κατάσταση δεν αφήνει κανένα περιθώριο για «ανοίγματα» επισημαίνει ότι ένα «Rt», χαμηλότερα μεν αλλά κοντά στη μονάδα, συνεχίζει να μην επιτρέπει εφρυσασμό. Εάν ο συγκεκριμένος δείκτης είναι, για παράδειγμα, 0,7, αυτό σημαίνει ότι 100 άτομα μολύνουν άλλα 70. Με βάση τα στοιχεία που δόθηκαν στην ενημέρωση της περασμένης Τρίτης το «Rt» στην Αττική είναι περίπου στο 0,8 και στη Θεσσαλονίκη στο 0,6. ■

ΑΥΡΙΟ «ΚΛΗΡΩΝΕΙ» ΓΙΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΑΥΡΙΟ, ΔΕΥΤΕΡΑ 4/1, τα μέλη της αρμόδιας για την Covid-19 Επιτροπής θα πραγματοποιήσουν νέα σύσκεψη για το άνοιγμα ή όχι των σχολικών μονάδων. Η πρόθεση, όπως φάνηκε από τη μαραθώνα συνεδρίαση της προηγούμενης Τρίτης, στην οποία συμμετείχε και η ίδια η υπουργός Παιδείας, Νίκη Κεραμέως, είναι να προχωρήσει ένα σταδιακό άνοιγμα από τις 8 ή τις 11 Ιανουαρίου, με την έννοια να γίνεται από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Για τους κλάδους της οικονομίας που μένουν κλειστοί επί δύο μήνες, δεν έχει πραγματοποιηθεί καν συζήτηση σε επίπεδο Επιτροπής, όπως αναφέρουν τα μέλη της στον «Ε.Τ.» της Κυριακής, που προεξοφλούν ότι δεν θα ανοίξει τίποτα την 7η Ιανουαρίου, δηλαδή αμέσως μετά τη λήξη του lockdown. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, μέσα στον Ιανουάριο δεν αποκλείεται μια επιπλέον ήυση για το λιανεμπόριο και συγκεκριμένα να μπορούν οι καταναλωτές να μπαίνουν μέσα στα καταστήματα αλλά αυστηρά κατόπιν ραντεβού και χωρίς να προκαλείται κινητικότητα. Σε σχέση με την εστίαση και όποια δραστηριότητα σχετίζεται με διασκέδαση ή ψυχαγωγία, δεν αποκλείεται η όποια συζήτηση να γίνει τον Φεβρουάριο και αφού έχουν ξεκινήσει οι μαζικοί εμβολιασμοί. ■

Άποψη

Anna Panagiotarea
apanagiotarea
@e-typos.com

Ποιος, αν όχι ο Κυριάκος?

Πήραμε μαθήματα ζωής, το 2020. Το πρώτο, όταν ο Covid-19 κυριέυσε, Μάρτη μήνα, τη ζωή μας. Απρόσκλητος. Με φόρα σάρωσε τα σχέδιά μας: Προσωπικά, κυβερνητικά. Επτά μήνες ήταν στην εξουσία η κυβέρνηση Μητσοτάκη. Οι προσδοκίες μας δεν ήταν μόνο για τις μεταρρυθμίσεις που μας είχε υποσχεθεί ο Κυριάκος. Ήταν το σύνθημα που είχε κυριαρχήσει: «Κυριάκο, άλλαξέ τα όλα». Περιμέναμε τα μέγιστα, έχοντας εγγύηση τον ίδιο, ως πρωθυπουργό:

ΑΝΑΔΕΙΧΘΗΚΕ, Ιανουάριο 2016, νικητής απέναντι στα κομματικά κατεστημένα. Εως τον Ιούλιο 2019, συνέτριψε την εικόνα που του είχε «φιλοτεχνήσει», ο κατέχων διδακτορικό, στη διαστροφή της πραγματικότητας, Τσίπρας. Στις εκλογές 2019, ανέβηκε στο εκλογικό βάθρο νικητής τριπλής νίκης.

Η ΕΚΠΛΗΞΗ, την άνοιξη - Covid, δεν ήταν για εκείνους που του εμπιστεύθηκαν τη διακυβέρνηση. Ήταν για όσους δεν τον ψήφισαν. Τότε κατάλαβαν ότι κρατούσε γερά το τιμόνι στο τσουνάμι της πανδημίας. Και προσήλθαν. Ποτέ κόμμα, από Μεταπολιτεύσεως, δεν αύξησε το ποσοστό αποδοχής του, ως κυβέρνηση! Πρώτο μάθημα 2020: Τι σημαίνει να εμπιστευθείς την πατρίδα και τη ζωή σου σε πρόσωπο, σαν έτοιμο από καιρό, να τα κουμαντάρει. Η τρικυμία της πανδημίας απέδειξε σοφά την επιλογή των πολιτών, ώστε όλα τα στόματα έλεγαν: Τι θα παθιάναμε, αν ο Τσίπρας κυβερνούσε. Αυτό να μην το ξεχάσουμε ποτέ.

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΑΘΗΜΑ, δυσκολότερο στην κατανόησή του: Η μείζων αντιπολίτευση να τιμά τον ρόλο που της εμπιστεύονται οι πολίτες. Ο ΣΥΡΙΖΑ στο πρώτο επτάμηνο διακυβέρνησης Μητσοτάκη ανύπαρκτος. Στο οκτάμηνο της πανδημίας, ο Τσίπρας και οι συνιστώσες ΣΥΡΙΖΑ δεν μπόρεσαν να ασκήσουν τον ρόλο που τους αποδίδεται από το Σύνταγμα: Δεκαοκτώ μηνών αντιπολίτευση και δεν μπορούν να επιλέξουν το σημαντικό από το ασήμαντο. Ασκούν κριτική στα μονόσπληα. Διαμαρτυρήθηκαν συνιστώσες ΣΥΡΙΖΑ για την απώθηση μεταναστών, σύνορα Εβρου. Απετάξαντο Καλογρίτσα. Ουκ ίσασι Μιωνή «παρამάγαζα» της διακυβέρνησής τους. Δεν έστερξαν τους Κουτσολιούτσους. Ψάχνουν λάβη στον χειρισμό της πανδημίας, δημοσιοποιώντας ανοικτούς τάφους. Υποτονθορίζουν, ενθουσιούμενοι, συχνά τη Μαρέβα. Λιποθυμούν στην ιδέα του ρευστού από το Ταμείο Ανάκαμψης. Μετρούν εμβόλια. Τα βρρίκαν λειψά. Ο Μητσοτάκης έμπορος της ελπίδας. Αντιπολίτευση; Ο,τι να 'ναι.

ΥΠΟΔΕΧΟΜΑΣΤΕ, με αισιοδοξία το 2021, που βρίσκει τον Κυριάκο κυρίαρχο. Το γήπεδο δικό του. Η εξέδρα του έχει χρώματα ουράνιου τόξου. Να τιμήσει αυτήν την εμπιστοσύνη: Να την ανταποδώσει: Γρήγορα βήματα. Τολμηρά. Θαρραλέες αποφάσεις. Τομές.

ΑΝ ΔΕΝ ΓΙΝΟΥΝ τώρα; Πότε; Αν δεν τις κάνει αυτός; ΠΟΙΟΣ; ■

«Ατενίζουμε με αισιοδοξία το νέο έτος»

Η πανδημία Covid-19 οφείλεται στον νέο κορονοϊό SARS-CoV-2, που από τις αρχές του 2020 εξαπλώθηκε ταχύτατα σε ολόκληρο τον κόσμο. Στις 11 Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε την πανδημία Covid-19, που επίσημα πλέον είχε εξαπλωθεί σε ολόκληρο το πλανητικό χωρίο. Το δεύτερο κύμα της πανδημίας βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη, ενώ συνολικά έχουν καταγραφεί πάνω από 76.000.000 κρούσματα και 1.700.000 θάνατοι παγκοσμίως.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ της ερευνητικής ανταπόκρισης από τις πρώτες ημέρες της πανδημίας αποτέλεσαν η διεπιστημονική προσέγγιση και η συνεργασία. Οι ερευνητικές προσπάθειες σε παγκόσμιο επίπεδο επικεντρώνονται στην ανάπτυξη εμβολίων έναντι του SARS-CoV-2 με σκοπό την πρόληψη της νόσου και των σοβαρών επιπλοκών της σε επίπεδο πληθυσμού. Το εμβόλιο της εταιρίας Moderna σε συνεργασία με το Εθνικό Ινστιτούτο Υγείας των

ΗΠΑ (NIH) (mRNA-1273), καθώς και το εμβόλιο που αναπτύσσονται από κοινού οι εταιρίες BioNTech, Pfizer και Fosun Pharma (BNT162b2) χρησιμοποιούν mRNA που επάγουν την παραγωγή πρωτεϊνών του SARS-CoV-2. Έτσι, το ανθρώπινο ανοσοποιητικό σύστημα αναγνωρίζει τις ξένες πρωτεΐνες και επάγεται ανοσολογική απόκριση που προστατεύει από τη λοίμωξη Covid-19. Τα ενθαρρυντικά αποτελέσματα των μελετών ως προς την ασφάλεια και την άνω του 95% αποτελεσματικότητα των εμβολίων που βασίζονται στο mRNA τα προέκριναν στην πορεία προς την έγκριση. Οι ρυθμιστικές Αρχές σε ΗΠΑ και Ευρώπη προχώρησαν σε έγκριση των εμβολίων για επείγουσα χορήγηση υπό το πρίσμα της εξελισσόμενης πανδημίας και οι εμβολιασμοί του υγειονομικού προσωπικού και των διαβιούντων σε οικους ευηγρίας έχουν ήδη ξεκινήσει.

ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ πιθανό εντός του 2021 να έχουμε περισσότερες εγκρίσεις εμβολίων που βρίσκονται υπό αξιολόγηση σε κλινικές δοκιμές, το οποίο είναι

ιδιαίτερα σημαντικό, ώστε να εξασφαλιστεί η πληθυσμιακή κάλυψη σε παγκόσμιο επίπεδο. Υπολογίζεται ότι εφόσον εξασφαλιστεί εμβολιαστική κάλυψη σε τουλάχιστον 70% του πληθυσμού, θα επιτευχθεί κανού βαθμού συλλογική ανοσία. Αξίζει να σημειωθεί, επίσης, ότι ο εμβολιασμός αναμένεται να είναι πιο αποτελεσματικός όσο χαμηλότερο είναι το συνολικό φορτίο στην κοινότητα. Σε αυτό το πλαίσιο, η καθολική εφαρμογή της μάσκας προσώπου και οι απλές καθημερινές παρεμβάσεις, όπως η τήρηση της σωματικής απομάκρυνσης και τα μέτρα ατομικής υγιεινής, παραμένουν κρίσιμες για τη διακοπή της αλυσίδας μετάδοσης του SARS-CoV-2.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ, μπορούμε να ατενίζουμε με αισιοδοξία την έλευση του 2021, ώστε με προσεκτικά βήματα να επανέλθουμε στην καθημερινότητα, αποφεύγοντας νέα κύματα της πανδημίας και έχοντας πολύτιμες γνώσεις και εμπειρίες για την πρόληψη εξάπλωσης και την ταχεία ανταπόκριση σε μελλοντικές επιδημίες. ■

Θάνος Δημόπουλος
Πρύτανης ΕΚΠΑ,
καθηγητής Αιματολογίας-
Ογκολογίας, δ/ντης
Θεραπευτικής Κλινικής
Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

ΕΠΙΤΩΞΕΙΣ, ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ, ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

6 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ γράφουν στον «Ε.Τ.» για την πανδημία

Η νέα χρονιά θα είναι σίγουρα ποδύ καλύτερη σε σχέση με την προηγούμενη, καθώς το εμβόλιο, η μόνη οδός που φέρνει την πανδημία του κορονοϊού στο τέλος της, είναι γεγονός. Το 2021 θα συνοδεύει,

ΜΑΡΙΑ-ΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑΝΤΑ, ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

όμως, και με ποδοπαπδες προκλήσεις, μιας και το απούπνυμα της Covid-19 στη δημόσια Υγεία, την οικονομία, στην κοινωνική συνοχή και την ψυ-

χοδογία των ποδιών είναι βαρύ. Εξιδικοί, επιστήμονες και γιατροί, αναδύουν στον *Ελεύθερο Τύπο της Κυριακής* όσα θα φέρει το νέο έτος και τις ευκαιρίες που δίνει η πανδημία στην Ελλάδα για αλλαγές στους παραπάνω τομείς.

«Ποιο πρέπει να είναι το μέλλον στην Υγεία»

Μίνα Γκάγκα
Πρόεδρος του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (ΚΕΣΥ), διευθύντρια της 7ης Πνευμονολογικής Κλινικής του νοσοκομείου «Σωτηρία»

Το πρώτο κύμα της πανδημίας στην Ελλάδα πήγε πολύ καλά και γιατί λήφθηκαν μέτρα νωρίς και γιατί ανταποκρίθηκαν πολύ καλά το ιατρονοσηλευτικό προσωπικό και γενικά οι επαγγελματίες Υγείας, παρά τα 10 χρόνια κρίσης που άφησαν φτωχότερο το ΕΣΥ.

ΣΕ ΑΝΑΜΟΝΗ δε του δεύτερου κύματος, έγινε σχεδιασμός, αγοράστηκε εξοπλισμός, δημιουργήθηκαν περισσότερες κλίνες ΜΕΘ και προσλήφθηκε περισσότερο προσωπικό, όμως θέσεις επικουρικών έμειναν κενές γιατί προφανώς δεν ήταν ελκυστικές για τους γιατρούς. Το δεύτερο κύμα πήγε λιγότερο καλά, τα κρούσματα ήταν περισσότερα, πιθανώς επειδή, με την κούραση όλων, τα μέτρα ακολουθήθηκαν λιγότερο ή και επειδή μπήκε χειμώνας και μαζευτήκαμε σε κλειστούς χώρους

και γιατί φυσικά στα νοσοκομεία οι δυνατότητες νοσηλείας είναι συγκεκριμένες σε όλα τα συστήματα Υγείας παγκοσμίως και τα νοσοκομεία πιέστηκαν, ειδικά στη Βόρειο Ελλάδα. Σήμερα, έχουμε ήδη το εμβόλιο, οι εμβολιασμοί ξεκίνησαν και η πανδημία θα υποχωρήσει σιγά σιγά, χρειάζεται όμως ακόμα χρόνος και υπομονή, μάσκες και προσοχή.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ο απολογισμός και τι περιμένουμε για το μέλλον; Πρώτα, αξίζει να πούμε ένα «μπράβο» σε όσους ήταν εκεί για τους ασθενείς και για εκείνους που είχαν ανάγκη. Είτε στη νοσηλεία είτε στον σχεδιασμό και την παροχή φροντίδας, από ψώνια και φαγητό μέχρι φάρμακα και νοσηλεία. Μετά, πρέπει να δούμε τι μπορούμε να φτιάξουμε καλύτερα για το μέλλον. Οι ανάγκες αλλάζουν, τα συστήματα αλλάζουν. Χρειάζεται εξέλιξη στην οργάνωση

του συστήματος Υγείας, με καλή επικοινωνία ανάμεσα στις δομές και ανάμεσα σε όλους τους εργαζομένους. Πρέπει να δώσουμε κίνητρα για να μείνουν ή και να γυρίσουν στην Ελλάδα οι νέοι γιατροί μας που ζουν σε μια ενωμένη Ευρώπη, όπου οι συνθήκες δουλειάς και οι αμοιβές είναι καλύτερες. Και πρέπει η φροντίδα Υγείας να είναι καλή σε κάθε γωνιά της Ελλάδας με καλή πρωτοβάθμια, σύνδεση και συνεργασία της πρωτοβάθμιας με τη δευτεροβάθμια και τα ειδικά κέντρα, με τηλειατρική και διακομιδές.

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΘΥΜΟΜΑΣΤΕ ότι καλύτερη φροντίδα δεν σημαίνει πολλά νοσοκομεία με λίγα περιστατικά και λίγη εμπειρία, καλύτερη φροντίδα είναι καλή αρχική αντιμετώπιση των περιστατικών στον τόπο τους και διακομιδή των δύσκολων περιστατικών σε κέντρα με μεγά-

λη εμπειρία και πολυεπιστημονικές ομάδες. Καλή φροντίδα Υγείας σημαίνει ιδρύματα χρονιάς πασχόντων και ιδρύματα αποκατάστασης, λιγότερη αναμονή για ακτινοθεραπεία και άλλες ειδικές θεραπείες ή επεμβάσεις. Και συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, που στη χώρα μας καλύπτει μεγάλο μέρος των αναγκών της Υγείας, από τους ιδιώτες γιατρούς και εργαστήρια μέχρι τα διαγνωστικά κέντρα και τις κλινικές.

ΤΕΛΟΣ, για να σχεδιάσουμε σωστά πρέπει να συνεργαστούμε όλοι, επαγγελματίες Υγείας, ΕΟΠΥΥ, ασφαλιστικά ταμεία/εταιρίες, φαρμακευτικές εταιρίες αλλά και ασθενείς. Και ο σχεδιασμός να περιλαμβάνει μεγαλύτερη ελευθερία στη λειτουργία των μονάδων Υγείας, με έλεγχο και αξιολόγηση των υπηρεσιών, καθώς και καλή συνεργασία. ■

«Λιγότερη αλλά σίγουρα σαφέστερη ενημέρωση»

Στην αρχή της πανδημίας, τα περισσότερα επιστημονικά περιοδικά υιοθέτησαν την επιτακτικότητα της κατάστασης. Η έννοια της επιτακτικότητας παρέκαμψε τη συνήθως συντηρητική, συχνά τιμωρητικού χαρακτήρα κρίση, αρκεί ο τίτλος της μελέτης να ήταν ελκυστικός. Τα μεγαλύτερα επιστημονικά περιοδικά, με την αντίστοιχη ευρύτερη απήχηση, κατακλύστηκαν από μελέτες που μετέφεραν την κλινική εμπειρία από την Κίνα. Η διαδικασία της αξιολόγησης υπονομεύτηκε από τη συρροή εργασιών κατηγορίας «letter to the editor» (γράμμα στον εκδότη), τα οποία εγκάλυψαν τις ατέλειες, ανακρίβειες, ακόμη και τις πρωτοφανείς ελλείψεις δημοσιευμένων μελετών. Κάποια περιοδικά, όπως το «New England Journal of Medicine», επέλεξαν να επισπεύσουν τη διαδικασία αυτής της μορφής κριτικής. Άλλα περιοδικά που εκδίδονται από τον οργανισμό των εκδόσεων «Journals of the American Medical Association», επέλεξαν να αρνηθούν να δημοσιεύσουν οποιαδήποτε κριτική στα ήδη δημοσιευμένα άρθρα.

ΕΠΙΣΗΣ, ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ της πανδημίας, υπήρχε το tweet του Παγκοσμίου Οργανισμού Υγείας που δήλωνε ότι δεν υπάρχουν στοιχεία μετάδοσης του ιού από άνθρωπο σε άνθρωπο. Εν συνεχεία, είναι μάλλον δύσκολο να ξεχαστεί το φιάσκο της ιβουπροφένης. Ενα άρθρο, το οποίο διατύπωνε μία υπόθεση στο έγκριτο περιοδικό «Lancet», έγινε αφορμή για λήψη αποφάσεων. Η ιβουπροφίνη απομακρύνθηκε από τα ράφια των φαρμακείων, μόνο και μόνο για να επανέλθει λίγες ημέρες αργότερα, όταν το άρθρο ξαναδιαβάστηκε, πιο ψύχραιμα. Με βάση την προηγούμενη εμπειρία από τον SARS-CoV και τον MERS-CoV, εμφανίστηκαν θεραπείες, όπως οι συνδυασμοί αζιθρομυκίνης/κλωροκίνης και κολκικίνης, οι οποίες μάλιστα «αξιοποιήθηκαν» ακόμα και σε πρωτόκολλα προληπτικής χρήσης. Όταν τα αποτελέσματα αντίστοιχων μελετών δεν επιβεβαίωσαν την κοινωνικά διαχόμενη αισιοδοξία, οι περισσότεροι από εμάς θυμήθηκαν το πραγματικό μάθημα των SARS-CoV και MERS-CoV. Ακόμη αναζητείται αποτελεσματική θε-

Κωνσταντίνος Ι. Γουργουλίδης
Καθηγητής
Πνευμονολογίας
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

ραπεία, και ειδικά στην περίπτωση του SARS-CoV, πολλά χρόνια μετά.

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕ Η ΑΣΑΦΕΙΑ στα επιδημιολογικά δεδομένα και η όχι ενιαία λήψη μέτρων σε όλες τις χώρες της Ευρώπης. Στην πατρίδα μας ανακοινώνονται τα «κρούσματα» χωρίς να γνωρίζουμε τον αριθμό των τεστ, δεν γνωρίζουμε τη μεταβολή της θετικότητας των τεστ ανά περιφέρεια ούτε τους νέους νοσηλευμένους ή διασωληνωμένους για κάθε ημέρα ανακοίνωσης από τις επίσημες Αρχές. Τα ασαφή επιδημιολογικά δεδομένα και η συνεχιζό-

μενη παρουσίαση μελετών για πιθανές μεταλλάξεις και πολλά υποσχόμενες θεραπείες δημιούργησαν μια ανασφάλεια σε όσους αγνοούν τη σημασία αλλά και τις διαδικασίες των επιστημονικών εξελίξεων. Ο πολίτης δέχεται καθημερινά έναν τεράστιο όγκο επιστημονικής πληροφορίας, που δεν μπορεί να την αξιολογήσει, αλλά συχνά τη μετατρέπει εσφαλμένα σε γνώση ή, ακόμα χειρότερα, σε ψυχαγωγικό θέαμα στις πολυώρες τηλεοπτικές εκπομπές.

ΕΤΣΙ, ΑΚΟΜΑ και οι σημαντικές ανακαλύψεις, όπως τα εμβόλια, χάνονται μέσα στην πληθώρα της ενημέρωσης, χωρίς τελικά να αποτελούν ασφαλές κριτήριο επιστημονικής προόδου. Το 2021, το τέλος της πανδημίας, μαζί με τις αλλαγές της επικοινωνίας και την κυριαρχία της τηλεοπτικής ενημέρωσης, πρέπει να μας βρει με λιγότερη και σαφέστερη ιατρική ενημέρωση. Για τον σκοπό αυτόν πρέπει να συνεργαστούμε όλοι, επιστήμονες, δημοσιογράφοι και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Φαίνεται ότι η ταχύτητα της ενημέρωσης στον καιρό της πανδημίας δεν συνοδεύθηκε από αξιόπιστη πληροφορία. ■

Νικόλαος Γ. Παπαιωάννου
Πρώτανος Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

«Ηρθε η χρονιά της Ελευθερίας»

Οι εικόνες από τους πρώτους εμβολιασμούς στη χώρα μας, παραμονές του 2021, έφεραν και στην πατρίδα μας το μήνυμα της ελπίδας και της αισιοδοξίας ότι το νέο έτος θα είναι μια φυγή προς τα εμπρός. Αναμφίβολα, η έναρξη των εμβολιασμών σηματοδότησε την αρχή του τέλους της πανδημίας. Μέσα σε λίγους μήνες η έρευνα που εστιάστηκε στη δημιουργία ασφαλών και αποτελεσματικών εμβολίων πέτυχε τεράστια άλματα, δημιουργώντας τεχνολογία, η οποία θα αποτελέσει παρακαταθήκη για την αντιμετώπιση και άλλων ασθενειών.

ΤΙ ΦΕΡΝΕΙ, λοιπόν, το νέο έτος; Φέρνει λιγότερες θλιβερές στατιστικές, λιγότερα επιδημιολογικά μοντέλα και υγειονομικούς χάρτες; Θα μπορούσε σε κάποια... χρονομηχανή, για να επιστρέψουμε και να πιάσουμε το «νήμα» της ζωής μας από την προ της πανδημίας περίοδο; Ποιος δεν θα ήθελε, άλλωστε, οι τελευταίοι μήνες να ήταν ένα κακό όνειρο; Όμως, η προβολή στο μέλλον, όταν ζούμε σε μια συνθήκη που έχει ανατρέψει τα πάντα σε κάθε γωνιά του πλανήτη, είναι μια δύσκολη εξίσωση, η οποία δεν λαμβάνει υπόψη τι ευχόμαστε, αλλά συνεκτιμά τα επιστημονικά δεδομένα με κοινωνικές, οικονομικές και άλλες παραμέτρους, που καθορίζουν τη διαχείριση και την πορεία της πανδημίας.

Η ΧΩΡΑ ΜΑΣ, την άνοιξη του 2020, αποτέλεσε παγκοσμίως πρότυπο για την αποτελεσματικότητα της Πολιτείας στη διαχείριση της υγειονομικής κρίσης, αλλά και για την υποδειγματική στάση των πολιτών. Το δεύτερο κύμα της πανδημίας, πολύ πιο φοβικό, δοκίμασε τις αντοχές του συστήματος Υγείας, αλλά και τις αντοχές μιας κουρασμένης κοινωνίας, που εξοικειώθηκε με τον θάνατο, είτε μέσα από προσωπικές απώλειες αγαπημένων προσώπων είτε μέσα από την κυνική αποδοχή, ως μιας νέας κανονικότητας, των αριθμών για τα θύματα του ιού, που ανακοινώνονται κάθε μέρα.

ΤΙ ΝΕΟ μπορούμε να περιμένουμε, λοιπόν, από την επιστήμη στο τοπίο αυτό και τι μπορούμε να κάνουμε οι ίδιοι για να πάρουμε τον έλεγχο της ζωής μας πίσω; Η έρευνα μας δίνει κάθε μέρα περισσότερες απαντήσεις. Οση περισσότερη γνώση έχουμε για τον ιό τόσο πιο θωρακισμένοι είμαστε απέναντί του. Θα εξαλειφθεί, επομένως, ο SARS-CoV-2; Ηλθε το εμβόλιο και θα βγούμε από τα σπίτια μας ελεύθεροι και προστατευμένοι;

ΚΑΘΩΣ το πρόγραμμα των εμβολιασμών ξεκίνησε, είναι η στιγμή που καθέναν από εμάς κρατά ένα κομμάτι ελευθερίας όλων μας στα χέρια του. Για να υπάρξει επαρκής ανοσία θα πρέπει να εμβολιαστεί το 60-70% του πληθυσμού της χώρας μας. Αυτό δεν είναι απλά ένας αριθμός, δεν είναι ένας στόχος που έχει θέσει η Πολιτεία. Ο μαζικός εμβολιασμός είναι απαραίτητος, αν θέλουμε να εξέλθουμε όρθιοι από αυτήν τη μεγάλη περιπέτεια. Οφείλουμε όσοι υπηρετούμε την κοινωνία από θέσεις ευθύνης όχι απλά να δώσουμε το παράδειγμα εμβολιαζόμενοι αλλά και να διαδώσουμε με κάθε μέσο το μήνυμα ότι το εμβόλιο είναι ασφαλές και αποτελεσματικό, ότι το κάνουμε για να προστατεύσουμε τον εαυτό μας και τους αγαπημένους μας. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος ελλοχεύει στην παραπληροφόρηση, στις θεωρίες συνωμοσίας για το εμβόλιο και την πανδημία, που διασπείρουν άνθρωποι οι οποίοι είτε έχουν πλήρη άγνοια για τα επιστημονικά δεδομένα είτε «επενδύουν» στην καλλιέργεια του φόβου και της ανασφάλειας, για να εξυπηρετήσουν αλλότριους σκοπούς.

Η ΕΡΕΥΝΑ προχωρά. Η ελληνική ερευνητική κοινότητα συμμετέχει ενεργά σε εκατοντάδες μελέτες για τον SARS-CoV-2. Η κοινωνία μπορεί και πρέπει να εμπιστευτεί την επιστήμη και ένα τόσο σημαντικό επετειακό έτος να αποδείξει πως ξέρει να μάχεται για την Ελευθερία. Την ελευθερία μας την κρατάμε στα χέρια μας. Αίσιον και ευτυχές το νέο έτος! Με υγεία για όλους. ■

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 8

«Έτος με νίκες αλλά και νέες δοκιμασίες»

Η νέα χρονιά μπαίνει με καλές προοπτικές για την ολομέτωπη επίθεση και τελική νίκη κατά του κορονοϊού. Το 2020 είδαμε την καινούργια πανδημία να απλώνεται στην υφήλιο με φοβερή ταχύτητα και διαπιστώσαμε ότι δεν καταφέραμε να την αποτρέψουμε. Ο ιός είναι υπεύθυνος για την Covid-19, την ασθένεια που μολύνει πνεύμονες και προκαλεί πνευμονία, αλλά μπορεί να προσβάλει πολλά άλλα όργανα, όπως νεφρά, καρδιαγγειακό και έντερο. Ο λόγος που ήταν δύσκολο να αποτρέψουμε την πανδημία είναι ότι ο ιός είναι αερομεταφερόμενος. Μεταδίδεται μέσω της αναπνοής από σταγονίδια που παραμένουν μολυσματικά στον αέρα, αλλά επίσης και από μολυσμένες επιφάνειες. Κατά τη διάρκεια της παρούσας χειμερινής περιόδου στο βόρειο ημισφαίριο κατανοήσαμε ότι ο ιός είναι εύκολο να προκαλέσει αλληπάλληλα κύματα πανδημίας εννοούμενος από τον κρύο καιρό και να απειλήσει τα συστήματα Υγείας, παγκοσμίως.

ΠΑΡΑ ΤΙΣ ΑΡΧΙΚΕΣ καθυστερήσεις και αδράνειας, η παγκόσμια κοινότητα κινητοποιήθηκε και μια τεράστια και ακριβή προσπάθεια έφερε πολύ γρήγορα εξαιρετικά και πρωτόγνωρα αποτελέσματα. Τέτοια αποτελεσματικότητα είδαμε για πρώτη φορά στην ιστορία της ανθρωπότητας. Χάρη στις προσπάθειες στρατιές επιστημόνων και την τεράστια μακροχρόνια επένδυση στη βιοτεχνολογία, έχουμε τώρα ειδικά φάρμακα και εμβόλια που έχουν ειδικά και αποτελεσματικά δράση κατά του ιού. Απομένει η συνεπής εφαρμογή τους, ώστε να απαλλαγούμε από την πανδημία το συντομότερο δυνατόν. Η οικονομικά συνδεδεμένη ανθρωπότητα συνεχίζει να αντιμετωπίζει το πρόβλημα επάρκειας πόρων και συναινετικής πολιτικής, που είναι απαραίτητα για την παγκόσμια αντιμετώπιση σε πλούσια και φτωχά μέρη. Ενώ τα παγκόσμια συστήματα δοκιμάζονται, η Ελλάδα παραμένει ότι η πανδημία θα είναι, επίσης, ένα σημείο στροφής για περισσότερη παγκόσμια συνεννόηση στην αντιμετώπιση κοινών κινδύνων. Η πανδημία μάς θύμισε επίπονα ότι είμαστε στο έλεος φυσικών φαινομένων που θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε ενωμένοι για το γενικό καλό. Μας θύμισε ότι τα εμβόλια είναι απόλυτα απαραίτητα εργαλείο για να κρατήσουμε την παγκόσμια κοινωνία ανοιχτή και παραγωγική και την οικονομία σε λειτουργία και επέκταση. Η επένδυση στην επιστήμη θα πρέπει να μεταφραστεί σε καλύτερη οικολογική διαχείριση παγκοσμίως, που θα αντιμετωπίσει, επίσης, ως έναν βαθμό τις καινούργιες επιδημίες.

Η ΒΕΛΤΙΩΣΗ των συστημάτων

Γιώργος Παυλάκης
Πατέρας - ερευνητής ΗΠΙΑ

Υγείας θα πρέπει να είναι προτεραιότητα, καθώς και η συνολική αντιμετώπιση των αερομεταδιδόμενων επιδημιών, που δεν είχαν αντιμετωπιστεί αποφασιστικά μέχρι σήμερα. Παρόλο που η ανθρωπότητα έχει κερδίσει σημαντικές μάχες εναντίον αερομεταφερόμενων ιών, όπως της ιλαράς χάρη στα εμβόλια, η ποιότητα του αέρα και η παρουσία αερομεταφερόμενων επιδημιών παραμένουν μόνιμη απειλή. Βελτίωση της ποιότητας του αέρα και συνδυασμένη αντιμετώπιση αερογενών επιδημιών αναμένεται να βελτιώσουν την παγκόσμια Υγεία και να μειώσουν την πιθανότητα για μελλοντικές καταστροφές όπως τη σημερινή.

Η ΕΛΛΑΔΑ πέρασε το αρχικό κύμα της πανδημίας με επιτυχία, εφαρμόζοντας γρήγορα τα αναγκαία μέτρα δημόσιας Υγείας. Δυστυχώς, η αρχική επιτυχία έφερε εφησυχασμό το καλοκαίρι που πληρώθηκε με ένα μεγάλο δεύτερο κύμα. Αυτό έφερε στην επιφάνεια όλες τις αδυναμίες της ελληνικής κοινωνίας και όχι μόνο του συστήματος Υγείας. Η πανδημία έφερε στο προσκήνιο και όξυνε το έλλειμμα Παιδείας στην Ελλάδα, που επηρεάζει όλες τις κρίσεις που αντιμετωπίζει η χώρα: Την οικονομική, σε μια χώρα που έχει χρεοκοπήσει. Την εθνική, με νέα μόνιμη απειλή στην εθνική κυριαρχία. Την κρίση εμπιστοσύνης στην ηγεσία και στους θεσμούς, που οδηγεί σε αέναο πολλαπλασιασμό θεωριών συνωμοσίας και κάνει την ελληνική κοινωνία εύλωτη στην ξένη προπαγάνδα. Εκκλησιαστικοί παράγοντες απαιτούν συμμετοχή στις πολιτικές αποφάσεις σε βαθμό

που θέτει σε κίνδυνο την εθνική προσπάθεια κατά της πανδημίας. Η οικονομία υποφέρει, επιπρόσθετα, από τα δραστηκά αλλά αναγκαία μέτρα δημόσιας Υγείας. Όλα αυτά απαιτούν άμεσες και ριζοσπαστικές λύσεις από την παραδοσιακή δεξιά παράταξη, που πήρε ψήφο εμπιστοσύνης από τους ψηφοφόρους ως το λιγότερο κακό, αντί για συνολική έγκριση του πολιτικού προγράμματός της. Ο πρωθυπουργός έχει δώσει δείγματα ευελιξίας και αποφασιστικότητας και κράτησε τη χώρα όρθια. Αλλά χρειάζεται γενικότερη κινητοποίηση και επεξεργασία θέσεων, καθώς και σκληρή και μακροχρόνια δουλειά από όλο το πολιτικό σύστημα για κινητοποίηση της κοινωνίας, πριν υπάρξει μόνιμη βελτίωση. Το σίδημα παραμένει να συνεχίσουν οι συναινετικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση των πολλαπλών κρίσεων. Η οικονομική κατάσταση παραμένει καίριο πρόβλημα, ιδιαίτερα αν η επιμήκυνση της πανδημίας ή η κρίση με την Τουρκία δεν επέτρεπε άμεση ανάκαμψη του τουρισμού. Φυσικά, μια αναπτυξιακή φυγή προς τα εμπρός είναι η μόνη λογική απάντηση και η Ελλάδα θα πρέπει να εξασφαλίσει τα στρώματα που θα το επιτρέψουν.

ΘΑ ΕΙΝΑΙ, ΛΟΙΠΟΝ, το 2021 χρόνος με πιθανές νίκες αλλά και νέες δοκιμασίες. Οι κρίσεις είναι αλληλένδετες, γιατί δεν είναι δυνατόν να μιλήσουμε για την αντιμετώπιση της πανδημίας χωρίς να υπολογίζουμε τους οικονομικούς περιορισμούς της χώρας μετά τη χρεοκοπία. Επίσης, χωρίς να παίρνουμε υπ' όψιν τη μεταναστευτική αιμορραγία του νοσηλευτικού προσωπικού. Ανεξάρτητα αν είναι αποτέλεσμα ή αίτιο, αυτή η κατάσταση μαζί με πολλά άλλα χαρακτηριστικά που εμποδίζει τη σωστή επάνδρωση του συστήματος Υγείας. Κάθε οικονομικά ενεργός πολίτης που μεταναστεύει είναι μεγάλη απώλεια και επιβραδύνει την ποθητή ανάπτυξη. Ως μετανάστης, ξέρω ότι η σχέση του ελλαδικού χώρου με τον ξένο Ελληνισμό είναι ακόμα σε άβολη διαπραγμάτευση, αντί να γίνει εφελκυστήρας σε συνθήκες αναγκαστικής παγκοσμιοποίησης και ταυτόχρονης κρίσης της. Η ελπίδα είναι ότι η συσπείρωση κάτω από σωστές ιδέες και δράσεις θα επιτρέψει τη χρησιμοποίηση πλεονεκτημάτων όπως η ομορφιά και η καρτερικότητα της χώρας, η συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η αποφασιστικότητα και η εφευρετικότητα των νέων.

ΑΛΛΑ ΣΕ ΜΗΝ ξεχνάμε τα άμεσα καθήκοντα, που είναι η συμμόρφωση στα μέτρα δημόσιας Υγείας για τον περιορισμό του τρίτου κύματος της πανδημίας και ο γρήγορος εμβολιασμός τους. Είναι μονόδρομος για να ανοίξουν η κοινωνία και η οικονομία. ■

Μενέλαος Θεοδωρουλιάκης
PhD Κοινωνικής Πολιτικής,
πρόεδρος Δ.Σ. Ομοσπονδίας Φορέων
Ψυχικής Υγείας και Ψυχοκοινωνικής
Αποκατάστασης ΑΡΙΩ,
πρόεδρος ΠΕΨΑΕΕ

«Οι ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις της Covid-19»

Στην ιστορία της ανθρωπότητας το 2020, με την κορύφωση της πανδημίας της Covid-19, θα αποτελέσει σίγουρα ένα σημείο αναφοράς. Όχι, κυρίως, για τις επιπτώσεις της πανδημίας στη δημόσια Υγεία, δεδομένου ότι είχαν εκδηλωθεί και στο παρελθόν πανδημίες, αλλά για τις πρωτόγνωρες οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και ψυχολογικές επιπτώσεις, σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ αποστασιοποίηση που επιβλήθηκε στο πλαίσιο της προστασίας της δημόσιας Υγείας επέφερε αναστολή του μεγαλύτερου μέρους της παραγωγικής και της κοινωνικής δραστηριότητας παγκοσμίως, προκαλώντας ένα ντόμινο βίαιων αλλαγών στην καθημερινότητα διακατοκωμιών ανθρώπων και πτώση στο επίπεδο της ποιότητας ζωής και της ευημερίας, υλικής και ψυχολογικής. Οι συνθήκες της καραντίνας με την απομόνωση, τον εγκλεισμό και τη μοναξιά μαζί με τις επιπτώσεις της κοινωνικοοικονομικής κρίσης επέφεραν αύξηση στο άγχος/στρες, στην ανησυχία, στον φόβο, στη λύπη, στην απογοήτευση, στην αβεβαιότητα/ανασφάλεια, στην πλήξη και στον θυμό με σοβαρές κλιμακούμενες ψυχολογικές επιπτώσεις: αλλαγές διάθεσης, ευερεθιστότητα, απύθεια, συμπτώματα μετατραυματικού στρες, συναισθηματική εξάντληση και κατάθλιψη.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ έρευνες πιο ψυχολογικά ευάλωτοι προέκυψε ότι ήταν οι ηλικιωμένοι, οι φροντιστές τους και τα άτομα με υποκείμενα νοσήματα, λόγω του φόβου για τις επιπτώσεις του ίδιου του ιού και την κρίση των συστημάτων Υγείας. Ενώ ακολουθούν οι επαγγελματίες Υγείας, που πέρα από το stress, την κόπωση, τη θλίψη και την επαγγελματική εξουθένωση βίωσαν σε πολλές περιπτώσεις κοινωνική απομόνωση και στίγμα, αντίστοιχα με τους νοσούντες από Covid-19. Ιδιαίτερα ευάλωτοι στο άγχος καταγράφηκαν να είναι όσοι αντιμετώπισαν τεράστια αναστάτωση στη ζωή τους: τα παιδιά/μαθητές, οι νέοι/φοιτητές και τα άτομα με διακοπή της εργασίας/οικονομικής δραστηριότητας και επισφαλές εισόδημα.

ΟΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ συναισθηματικές και ψυχολογικές επιβραβύσεις προκάλεσαν, σύμφωνα με σχετικές έρευνες, ειδικά την περίοδο της καραντίνας, αύξηση της συχνότητας εμφάνισης συναισθηματικών και ψυχικών διαταραχών, κρουσμάτων ενδοοικογενειακής βίας, κατάχρησης αλκοόλ και χρήσης ουσιών. Αυξητική τάση που αναμένεται να διαρκέσει όσο ο οικονομική κρίση και τα αυξημένα ποσοστά ανεργίας και φτώχειας.

Η ΕΩΣ ΤΩΡΑ εμπειρία και οι σχετικές έρευνες κατέδειξαν ότι η ενίσχυση της ψυχολογικής ανθεκτικότητας και η αύξηση της κοινωνικής υποστήριξης/προστασίας αποτελούν σημαντικούς προστατευτικούς παράγοντες των ψυχοκοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας και της κοινωνικοοικονομικής κρίσης, γιατί εξομαλύνουν επιδράσεις από τις αλλαγές στον τρόπο ζωής και αναπτύσσουν μηχανισμούς εκ νέου προσαρμογής. Στο πλαίσιο αυτό οι διεθνείς οργανισμοί προωθούν την ενίσχυση των υπηρεσιών ψυχικής Υγείας και των προγραμμάτων κοινωνικής υποστήριξης και των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας για τη θωράκιση της κοινωνικής συνοχής και της ψυχικής ευημερίας, κάτι που σχεδιάζει να πράξει και η Ελλάδα. ■